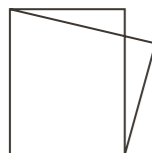

Mads Walther-Hansen: Musik og entreprenørskab

Samfundslitteratur, 2022

Anmeldt af
Sofie Holm Egense,
adjunkt, VIA
Pædagoguddannelsen
Randers

Jeg har haft den fornøjelse at bruge nogle forårsaftener på at læse *Musik og entreprenørskab* af Mads Walther-Hansen. En læseoplevelse, der gav mig nye indsigter og resulterede i refleksioner over musikkens rolle og betydning i vores samfund. Med en nyt blik på musiklivet og dets betydning i samfundet rammer bogen ind i en vigtig og relevant diskussion om, hvad vi skal med musikken, hvem der skal det og hvorfor.

I bogen skriver forfatteren om bogens ærinde, at den skal bidrage med "nye måder at anskue og udvikle værdien af musik på" og "en bedre forståelse af, hvordan musik anvendes i entreprenørielle processer". Med disse to rettesnore kommer Walther-Hansen på godt og vel halvanden hundrede sider omkring musikeren som entreprenør – musiker og entreprenør forstået i bredeste forstand.

Bogens indledende kapitel tematiserer, diskuterer og kontekstualiserer entreprenøren i musikbranchen. I bogens første afsnit præsenterer forfatteren forskellige værdimæssige og diskursive perspektiver på en definition og diskussion af musiklivet og musikbranchen. Han argumenterer for en bred definition af musiklivet som alle de kontekster og sammenhænge, hvori der arbejdes med skabende, entreprenørielle musikalske processer, og gør opmærksom på en tendens til at forstå musiklivet i en snæver forstand som virksomheder, der har til kerneopgave at skabe adgang til musik; alias musikbranchen. I forlængelse heraf tilkendegives forfatterens hensigt med bogen, som er at skabe en ny bevidsthed om musikbranchens processer, interesser og magtrelationer, de begrebsmæssige rammer for en forståelse af musikbranchen og om mulighederne i den bredere definition af musiklivet.

Mads Walther-Hansen: Musik og entreprenørskab

Herefter følger kapitler, der går tæt på den skabende proces i et entreprenørielt perspektiv, vilkårene for processen og dens udkomme. I denne del af bogen præsenteres teorien om lean-entreprenørskab og effectuation-teori som den centrale forståelsesramme for bogens ærinde og som forfatterens bedste bud på en tilgang til musikalsk entreprenørskab. Her præsenteres blandt andet udviklingsværktøjet byg-mål-lær-loopet, hvilket forfatteren vender tilbage til adskillige gange i løbet af bogen. Byg-mål-lær-loopet er kort fortalt en tilgang til den entreprenørielle proces, hvor entreprenøren mange gange undervejs sender sit (delvist ufærdige) produkt ud til brugerne og efterfølgende forholder sig til deres respons i sin videre udvikling af produktet.

I denne del af bogen præsenteres ligeledes den såkaldte MP2-model, udviklet af forfatteren, som et redskab til at analysere musikken som genstand for den entreprenørielle proces. I en grafisk model med fire kvadranter er musikken repræsenteret som hhv. proces, produkt, mål og middel. Ifølge forfatteren skal modellen dels tjene som et refleksionsværktøj over musikalsk værdiskabelse og dels som udviklingsværktøj til musikprojekter og musikvirksomheder. Lean-entreprenørskab og MP2-modellen er begge perspektiver i en stadigt igangværende diskussion om musikken som mål eller middel i såvel samfundet som dannelsesmæssige og pædagogiske kontekster. Musikken som middel defineres hos Walther-Hansen med processen, hvor der er fokus på transfereffekter og musikken som et virkemiddel mod et andet mål uden for musikken. Musikken som mål er derimod en tilgang, hvor musik forstås

som en særlig æstetik og en kunstform, der har til formål at skabe æstetiske oplevelser. Med idéer og indbyggede diskussioner, der ligger i MP2-modellen, rammer Walther-Hansen er nerve, et ømt og vigtigt punkt for musikkens position og værdi i uddannelsessystemet fra grundskole, over folkeskolen og videre til professionsuddannelserne.

I mit virke som musikunderviser på pædagoguddannelsen møder jeg ofte diskussionen om musikken som mål eller middel, både i mine egne didaktiske overvejelser og pædagogiske refleksioner, og i samtaler med de studerende i undervisningen. På professionshøjskolerne arbejder vi på daglig basis med balancen mellem uddannelse til profession og mål, og uddannelse som udvikling og dannelse. I en praksis, hvor modulbeskrivelser i høj grad en befolket af (mange!) konkrete mål, kan det være yderst tillokkende som underviser (og dermed studerende) i betydeligt omfang at fundere såvel didaktik som pædagogik i en tilgang, hvor musikken er midlet til at opnå andre mål. Musikken som middel til andre udviklings- og læringsmål, videns- og færdighedsmål, som det hedder i studieordningen, er et stærkt og let ført argument for såvel en musikunderviser på pædagoguddannelsen som en pædagog i en daginstitution. Det er et spørgsmål, der til stadighed udfordrer mig, idet jeg ofte i pædagogisk praksis møder tilgange til og forståelser af musikalske processer som midler til et andet mål. For pædagogstuderende, der konstant bliver stillet til regnskab over for videns- og færdighedsmål, kan en åben, æstetisk proces som den musikalske på en og samme tid synes helt åbenlyst meningsfuld og samtidig svær at argu-

mentere for. Det gælder ikke mindst i den pædagogiske praksis, der finder sted på professionsuddannelserne.

Walther-Hansen angriber denne diskussion fra en anderledes vinkel i de følgende afsnit af bogen, hvor han træder et skridt tilbage fra det praksisnære, konkrete fokus og diskuterer kunst versus håndværk og kunstnerisk frihed i relation til økonomi og markeds kræfter. Walther-Hansen præsenterer her forskellen på håndværk, som det at gøre noget og være i stand til at gøre noget, over for kunsten som der, hvor det særlige talent kommer i spil, hvor kunstneren skaber et unikt og personligt udtryk. Han taler i denne forbindelse om kunsten som der, hvor der skabes æstetisk værdi. Ligeledes præsenteres det paradoksale i kunstneren, der ønsker at leve af sin kunst. Når musikeren på den ene side ønsker at skabe musik for at udtrykke kunst og samtidig ønsker en økonomisk gevinst ifm. sit kunstneriske virke, og dermed i en eller anden grad må forholde sig til brugerne af kunsten og deres mening om produktet. Her er for mig at se en parallel til pædagoguddannelsen som professionsuddannelse, hvor jeg som underviser og de studerende konstant må gå balancegang mellem fordybelsesprocesser, skabende, æstetiske processer, hvor de studerende har tid og rum til at udforske sig selv og det fællesskab, de er en del af, som en del af deres faglige og menneskelige dannelse og forpligtelsen over for studieordningens mål og de behov, der (i hvert fald ifølge medierne og diverse evalueringer) kaldes på i den pædagogiske praksis på den anden side af uddannelsen. I denne del af bogen åbner Walther-Hansen op for endnu et væsentligt perspektiv på vil-

kårene for musikken, og de æstetiske fag generelt, i uddannelsessystemet. Bogen kan således bidrage til nye perspektiver i den uddannelsespolitiske debat om prioritering af de æstetiske fag, herunder musik, og hvordan værdien af skabende, entreprenørielle processer kan forstås ikke kun som processer, der har til formål at skabe værdi i musiklivet i sig selv.

Dette er ikke mindst relevant i det sociale entreprenørskab, hvor den skabende proces drejer sig om at skabe social forandring. Det kan ske på såvel et konkret praksisniveau, bogen bruger et demenskor som eksempel, og på et organisatorisk, institutionelt eller politisk plan. Musikken kan i denne forbindelse såvel adressere som være løsningen på sociale problemer. Walther-Hansen runder bogen af med et opsummerende afsnit, der understreger musikentreprenøren som aktør for værdiskabelse i musiklivet, idet entreprenørskabet kan tjene som motor for den nødvendige forandring og udvikling. Entreprenørskabets tilgange og værktøjer, som bogen har præsenteret, kan til stadighed skabe refleksion og få nye idéer ud at leve, såfremt iværksætteren har øje for og formår at positionere sig i spændingsfeltet mellem det kunstneriske, det sociale og det økonomiske. Forfatterens sidste ord er et råd til alle håbefulde musikentreprenører om at forholde til strategisk og refleksivt i den skabende proces.

Musik og entreprenørskab er en grundig, fyldestgørende og lettilgængelig indføring i og diskussion af det musikalske entreprenørskab. Walther-Hansen formår metatekstligt at bevæge sig klart, tydeligt og med lydløshed mellem flere taksonomiske og kommunikative niveauer. Bogen rammer på en og samme

tid en meget bred og en meget snæver målgruppe. Den er som sagt skrevet i et lettilgængeligt sprog, hvert afsnit slutter med en opsummering i punktform, og der er mange detaljerede praksiseksempler fra en bred vifte af musikalske kontekster, som mange forskellige mennesker med forskellige musikalske udgangspunkter vil kunne se sig selv i. Samtidig leder hele den sproglige rammesætning af musikbranchen, de kommercielle og økonomiske perspektiver, samt diskussionen af kunst versus håndværk, tanken hen på en person med en relativt højt niveau af musikalske færdigheder, kreative kompetencer samt musikalsk og kunstnerisk indsigt. Walther-Hansen nævner flere gange, at bogen kan være et værktøj til den, der ønsker at igangsætte sin egen musikentreprenørielle proces, det kunne f.eks. være en konservatoriestuderende eller en dygtig autodidakt musiker. For denne person vil bogen være anvendelig som et konkret udviklingsværktøj, men også som et refleksionsværktøj. For andre læsere, det kunne f.eks. være pædagog- eller lærerstuderende med musik som linje- eller valgfag, skal der laves et fagligt og kontekstuel oversættelsesarbejde. Formår den studerende dette, vil bogen være relevant og formentlig også ganske inspirerende.

Afslutningsvis vil jeg fremhæve et af bogens hovedærinder, som nævnt i starten af denne anmeldelse, nemlig det musikalske entreprenørskab som værdiskabende proces. Christen Kolds ord: "Træd varsomt, thi her bliver mennesker til", kom til mig undervejs, da jeg læste bogen. Selvom citatet efterhånden er godt brugt i diverse uddannelsessammenhænge, favner det bogens understregning af entreprenøren som

et menneske. Et menneske, der har ressourcer og værdier, som den skabende proces naturligvis må tage sit afsæt i og være tro imod. Hvilket yderligere understreges af valget af effectuation-teori og lean-entreprenørskab som bogens teoretiske udgangspunkt. Dernæst favner bogen ligeledes, hvordan det musikalske entreprenørskab i en social sammenhæng kræver bevidsthed og refleksion og ikke mindst respekt for målgruppen. Walther-Hansen gør en dyd ud af at fremhæve musikkens værdi og betydning i samfundet og for mennesket som et fænomen, der rækker langt ud over kommercielle interesser og dybt ind i den menneskelige sjæl og det menneskelige fællesskab. Det var det, der fangede mig på den forårsaften i sofaen, og jeg bringer det med mig i mine mange møder med musikken i mit liv.